

Poul Nyrup Rasmussens nytårstale

Taler

Poul Nyrup Rasmussen
Statsminister

Dato

1. januar 1996

Sted

Marienburg

Godaften og glædeligt nytår.

Så skriver vi 1996, kun fire år fra årtusindskiftet. Det er både tankevækkende og respektindgydende, at vi som de første siden vikingerne snart skal opleve at gå ind i et nyt årtusind. Men tiden er ikke bare en række år. Tiden er vores liv. "Fremtiden kommer af sig selv, fremskridtet ikke", sagde Poul Henningsen. Tiden nærmest flyver afsted, og verden er i hastig forandring. Mange føler, at tiden og det høje tempo styrer deres liv næsten automatisk. Der er tilbud på alt, og der konkurreres fra alle sider om vores tid og om vores opmærksomhed. Hvordan omsætter vi vores fremtid til fremskridt i ordets egentlige forstand?

Vi skal bruge vores liv ordentligt og tænksomt. Vi skal kende vort ståsted. Vi skal selv gøre noget. Hvad vil vi, og hvad vil vi ikke? Vi skal have vilje til at vælge til og fra, som enkeltpersoner og som familie, unge som ældre. Som folk.

Vi har alle muligheder, som vi skal forstå at udnytte. Vi skal være i stand til at kombinere det gamle med det nye, at tage det bedste med os. Grundlæggende værdier; ansvarlighed, respekt, fællesskabet med andre er også vores ballast i fremtiden. Vi skal selv kridte banen op. Kun på den måde kan fremtiden blive til fremskridt. Det er den virkelige udfordring.

Jeg så for nylig et fotografi af en stor dreng, der læser i en bog, mens han har musik i øret fra sin walkman. Radio og fjernsyn kører samtidig, sandsynligvis på fuld drøn. Flere bøger og blade ligger parat, hvis han skulle komme til at kede sig. Og jeg er sikker på, at der også kører en computer et eller andet sted i lokalet. På den ene side et skræmmebillede af vores modsætningsfyldte tid. Vi kan drukne i information, overfladisk underholdning og utallige tilbud. På den anden side er det også en vision om en verden med mangfoldige muligheder. Vi kan kontrollere teknikken, hvis vi vil. Vi kan skabe fremskridt, hvis vi har viljen

til det. Og vi vil næppe nogensinde høre den dreng sige, at der er noget, der ikke kan lade sig gøre.

Mange på min alder eller ældre misunder af og til den yngre generation. De unge har muligheder, vi ikke havde. De kan nå det, vi ikke nåede. Men det kan vi bare ikke bruge til noget. Vi skal ikke lefle for ungdommen. Det kan de unge sagtens undvære. Men ærligt talt. Vi kan godt glæde os og lade os inspirere af det gåpåmod, hvormed mange unge griber de nye muligheder. Og vi har jo også ønsket og arbejdet for, at det skulle blive sådan. De unges livslyst er i virkeligheden et tiltrængt hip til den brokke-kultur, som vi kan være tilbøjelige til at dyrke i ny og næ.

De unge i dag er langt bedre kendt med andre folks vilkår og levevis, end vi var, da vi var unge. Det kan vi lære af. De unge ved, at det er nødvendigt at kigge ud over grænserne og indgå i et internationalt samarbejde. Hele verden står på vid gab hver dag, ikke mindst takket være medierne. Den internationale udvikling bevæger sig hurtigere end nogensinde. Det er ikke så underligt, hvis nogen ligefrem bliver grebet af angst for fremtiden og ønsker sig tilbage til tiden fra før verden gik af lave. Nogle tror måske, at tingene dengang var mere enkle. Det er jeg nu ikke engang sikker på, at de var. Og næppe mere fredelige eller lykkelige. "De gode gamle dage" var ikke altid så gode. Hvis man kun skuer tilbage eller overlader det til andre at bestemme, får man ingen indflydelse, hverken på egen eller verdens fremtid. Vi skal have visioner og vilje til at forme fremtiden. Vi skal søge indflydelse og træffe de nødvendige valg. Det gælder i vores eget land og i det internationale samarbejde.

Jeg tror på, at 1996 bliver et godt år. Det gør jeg, fordi 1995 både herhjemme og ude i den store verden på mange måder sluttede positivt og optimistisk. Efter års lidelser i det tidligere Jugoslavien er der omsider indgået en fredsaftale, som vi alle håber vil holde. Danmark var med fra første færd, vi tog aktivt del i arbejdet for freden. Indsatsen har skabt stor respekt om vort land. Danmark vil også være med, når fredsaftalen nu skal sikres. Vi deltager i den internationale styrke, som efter FN's beslutninger er sat til at overvåge freden. Vi ved, at indsatsen for fred i verden koster. Nogle af dem, der var med, betalte den højeste pris, et menneske kan give. Og der er desværre lang vej, før vi igen kan være sikre på fred og stabilitet i området. Uden vilje og beslutsomhed sker det ikke.

1995 vil også blive husket for begivenhederne i Mellemøsten. Den historiske

fremgang i fredsprocessen, men samtidig det meningsløse mord på en af fredsskaberne: Israels ministerpræsident Yitzhak Rabin. Midt i tragedien har vi været vidner til parternes ukuelighed. Fredsprocessen skal gå videre. Ekstremisternes vold skal ikke få lov til at stoppe udviklingen. Viljen til fred er stærkere end nogensinde.

FN's sociale topmøde i København i marts måned gav gode resultater. Staters sikkerhed har i årtier været vigtigere end menneskers sikkerhed og levevilkår. Det sociale topmøde blev et vendepunkt. Verdens statsledere slog fast, at varig fred må bygge på menneskers tryghed. Derfor skal bekæmpelse af fattigdom, arbejdsløshed og social udstødelse sættes højest på den internationale dagsorden i årene, der kommer. Det blev sagt lige ud: Markedskræfter alene kan ikke klare den opgave. Der er brug for politisk handlekraft. Opgaven er ambitiøs og kan kun løses, hvis de velmenende ord omsættes til handling. Det kræver vedholdende politisk vilje og beslutsomhed, og med topmødet i København tog vi et vigtigt skridt.

I Europa står vi foran et vendepunkt. Vi kan skabe fremgang også for de kommende generationer. Skal målet nås, kræves politisk klarsyn, og det kræver mod og vilje til at overvinde vanskelighederne. Det er nødvendigt, at Danmark fortsat deltager aktivt i EU-samarbejdet. Der er ikke noget alternativ, for vi er jo en del af det Europa, der har afgørende betydning for vor fremtid. Mange er skeptiske. Det kan jeg egentlig godt forstå. EU-systemet kan virke uoverskueligt, tungt og ofte ineffektivt. Men at EU-samarbejdet ikke fungerer godt nok i dag, betyder ikke, at selve idéen bag samarbejdet skal kasseres. Opgaven er at udvikle samarbejdet i den rigtige retning. Vi skal kræve, at EU-samarbejdet bliver forenklet og gjort mere nærværende, åbent og forståeligt.

EU's regeringskonference, som starter til marts, har et emne på dagsordenen, der vil overskygge alle andre: udvidelsen af Den Europæiske Union med de central- og østeuropæiske lande, herunder de baltiske lande. Danmark har i kraft af vor beliggenhed ved Østersøen en særlig forpligtelse, men også enestående muligheder. Regeringskonferencen bliver ikke overstået på en weekend eller to. Den vil sandsynligvis vare et års tid.

Vi skal sikre freden og stabiliteten i et Europa, hvis historie er fyldt med blodige krige, konflikter og ustabilitet. Jeg har kaldt det "fredens projekt". Det lyder enkelt og ligetil, men det er en kæmpe opgave, som har betydning for os alle.

Der er stadig trusler mod fred og stabilitet i Europa: økonomiske og sociale uligheder, etniske og kulturelle forskelle og miljøproblemer. Udvidelse af EU, hvor økonomi, handel, kulturelle og menneskelige relationer er i centrum, er den eneste vej til sikring af fred og stabilitet i Europa. De unge demokratier i Øst- og Centraleuropa skal forankres og udvikles. Vi skal bistå med vores erfaringer. Nu skal vi bygge bro over gamle skel. Danmark går ikke baglæns, men fremad. Og vi har forberedt os godt med et klart dansk forhandlingsoplæg. Det handler vor fælles fremtid om, og der er ingen grund til at ryste på hånden.

1996 rummer muligheder, som vi ikke havde før. Det gælder internationalt, og det gælder herhjemme. 1995 sluttede godt med en bred politisk aftale om de økonomiske rammer for 1996. Nu kan vi fortsætte den stabile, sikre kurs, vi har fulgt de seneste tre år: Flere kan komme i arbejde. Flere kan dygtiggøre sig. Samfundets økonomi bliver stadig stærkere.

Det danske velfærdssamfund er under forandring og fornyelse. Velfærd er ikke formynderi. Velfærd er større valgfrihed for den enkelte. Men det er ikke ensbetydende med at overlade folk til sig selv. Vi vil ruste til forandringer uden at sætte velfærden over styr. Vi vil have mere selvbestemmelse og valgfrihed. Vi vil bruge flest kræfter dér, hvor der er størst brug for dem: på børnene, uddannelse, sygehuse, de mest udsatte grupper og pleje af vore gamle.

I fornyelsen af velfærdssamfundet har vi truffet vore bevidste valg for fremtidens arbejdsmarked og uddannelser. Nu kan vi se de unge mennesker og langtidsledige i øjnene. Nu kan folk komme hurtigere i gang med job og uddannelse. Det sociale sikkerhedsnet bliver et springbræt og ikke en hængekøje. I stedet for lavere ydelser og større huller i det sociale sikkerhedsnet har vi valgt at bygge på rettigheder og pligter for den enkelte. Det er den danske vej.

Den politiske ledelse af landet handler om de ydre rammer for menneskers trivsel og liv, men om indholdet taler vi alt for sjældent. Det handler fornyelsen af vort velfærdssamfund jo også om. Den enkelte skal stille sig selv spørgsmålet: Får jeg nok ud af mit eget liv? Bruger jeg det godt nok? Hvad vil jeg med det? For vi har jo alle et ønske om at spille hovedrollen i vores eget liv. Et spændende liv sammen med andre. Men evnen til at spille den hovedrolle, er ikke alene knyttet til de ydre vilkår. Den beror også på indre styrke og selvværd. Evnen til at overskue sin situation. Føle sig tryk, kende nogen, man kan udrette noget sammen med, eller blot tale med.

Jo, Poul Henningsen havde ret, da han sagde: "Fremtiden kommer af sig selv. Det gør fremskridtet ikke." Vi har opbygget et samfund, der er bedre end de fleste. Vel et af verdens bedste. Vi har skabt store værdier. Vi har organiseret os i god ro og orden, og vi udvikler vores velfærdssamfund på samme måde. Fordi vi vil. Og fordi vi står sammen om det.

Gode tider er ikke kommet af sig selv. Sådan vil det heller ikke være i fremtiden. Men samler vi kræfterne og gør en aktiv indsats, kommer vi langt. Tilsætter vi dygtighed, flid og folkeligt engagement, er mulighederne utallige. Sådan vil vi fastholde og udvikle det Danmark, vi holder af.

Godt nytår!

Kilde

Mellbin, E. F., & Mellbin, F.-M. S. (2011). Nu gælder det Danmark! □: statsministrenes nytårstaler. (1. udgave.). Lindhardt og Ringhof.

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

EU, Nytårstale, Socialdemokratiet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/statsminister-poul-nyrup-rasmussens-nytaarstale-1996>